

Kriminaalmenetluse lõpetamise määrus

Koostamise kuupäev ja koht:	12.11.2024, Tallinn
Koostaja ametinimetus ja nimi:	abiprokurör Annika Vanatoa
Ametiasutuse nimi:	Põhja Ringkonnaprokuratuur
Kriminaalasja number:	24231751287
Kuriteo kvalifikatsioon:	KarS § 121 lg 2 p 2, 3
Kahtlustatava nimi (isikukood):	XXX

Kriminaalmenetlus asjas nr 24231751287 alustati 20.04.2024 XXX suhtes KarS § 121 lg 2 p 2, 3 tunnustel.

XXX kahtlustatakse selles, et tema ajavahemikul 01.05.2023 kuni 06.05.2024 oma elukohas Tallinnas, aadressil XXX, kasutas füüsilist vägivalda oma alaealise lapse XXX suhtes, lüües teda korduvalt püksirihmaga tuharate piirkonda ja lahtise käega vastu pead, põhjustades seeläbi kannatanule füüsilist valu.

Sellise tegevusega pani XXX toime KarS § 121 lg 2 p 2, 3 järgi kvalifitseeritava kuriteo, s.o teise inimese kehalise väärkohtlemise valu tekitamisega, mis on toime pandud lähisuhtes ja korduvalt.

XXX kahtlustatakse selles, et tema ajavahemikul 01.05.2023 kuni 06.05.2024 oma elukohas Tallinnas, XXX, kasutas füüsilist vägivalda oma alaealise kasupoja XXX suhtes, lüües teda korduvalt püksirihmaga tuharate piirkonda ja lahtise käega vastu pead.

Sellise tegevusega pani XXX toime KarS 121 lg 2 p 2, 3 järgi kvalifitseeritava kuriteo, s.o teise inimese kehalise väärkohtlemise valu ja tervisekahjustuse tekitamisega, mis on toime pandud lähisuhtes ja korduvalt.

Kannatanu XXX ütluste protokollist nähtub, et XXX lööb teda täie jõuga siis, kui laps sõna ei kuula või midagi halba teeb. XXX lööb rihmaga või käega. Sama moodi võib lüüa ka ema. Ema lööb rihmaga vastu peput ning selle tõttu tunneb XXX löögi kohas valu. Samuti tunned laps valu, kui ema lööb käega vastu pead. XXX teeb talle samamoodi.

Kannatanu isa XXX ütluste kohaselt kasutavad XXX füüsilist vägivalda tema ja XXX ühise alaealise lapse XXX suhtes. Vägivalla kasutamisest sai TA teada oma vanaemalt kelle juures XXX kõik nädalavahetused veedab. XXX oli enda vanavanaemale rääkinud 12.04.2024-14.04.2024, et XXX lõi teda kodus rihmaga vastu tuharaid. XXX sõnul võib lapse vägivaldse käitumise põhjuseks olla kodune vägivald.

Tunnistaja XXX ütlustest nähtub, et 06.04.2024 oli XXX tema juures ning rääkis, kuidas XXX oli teda nii kõvasti rihmaga löönud, et pepu oli punane. XXX oli suure valu tõttu nutnud. XXX sai lapse peale vihaseks, kuna too oli oma ema väikest 5-aastast venda näpistanud. See juhtum leidis aset ajavahemikul 01.04.2024-05.04.2024. L. XXX sõnul peab XXX lapse füüsilist karistamist normaalseks. Kui TA ajaperioodil 22.04.2024-24.04.2024 külas oli, siis oli tema jalal umbes 6 cm pikkune kuivanud verrega marrastus. XXX oli vigastuse kohta öelnud, et TA tõukas teda kõvasti, mistõttu ta kukkus. Jaanuaris 2024 olid xxx külla tulles kolm täppsinikat selgroo juures. Xxx andis mõista, et ei saanud neid kukkudes ega tekitanud neid ise, kuid rohkem sinikatest ei rääkinud. Xxx

ei ole kunagi kurnud, et ema tema vastu vägivaldne oleks. Tegelikult ei kurdagi laps kunagi, v.a see kord, kui ta rääkis rihmaga löömisest.

Kahtlustatava xxx ülekuulamise protokollis kohaselt ta oma süüd ei tunnista – laps ise on agressiivse iseloomuga. Isapoolse vanavanaema juurest tulles käitub ta alati ohjeldamatult – ei kuula sõna, viskub põrandale, hüsteeritseb, tõukab ta endast eemale. Xxx nendib, et on andnud talle pepule lakse. Nende eesmärgiks oli last korrale kutsuda, mitte talle haiget teha. Xxx ei mäleta, et ta oleks last rihmaga löönud. Viimasel korral märtsikuus lõi xxx last rihmaga vastu tuharaid. Üks kord, kui ta kruusi katki tegi, lükkas ta teda õlgadest ja xxx kukkus põrandale ja sai jalale marrastuse. Xxx olevat laste kasvatamise koha pealt lihtsalt range. Xxx tunnistab, et ei osanud sõnakuulmatu lapse käitumisele muud moodi reageerida ja tal on kahju, et oma tegevusega xxx valu põhjustas.

Kahtlustatava xxx ülekuulamisel tunnistas ta oma süüd osaliselt. Üks kord kevadel, kui xx neil külas oli, näpistas teda ja viimane hakkas seepeale nutma. Xxx andis selle tõttu xxx tuharate peale rihma. Nii tema kui xxx seletasid lapsele mida ta valesti tegi ning miks talle rihma anti. 2023. aasta sügisel oli juhtum, kus ta tegi kruusi katki, mille peale xxx kiiruga kildude juurest ära tõstis. 2023. aasta suvel tõmbas ta autoteelt ära lapse enda kaitseks, põhjustades seega lapsele valu. Rohkem ta teda suhtes füüsilist jõudu kasutanud ega löönud ei ole. Laps on oma pärisisa sugulaste juurest tulles temaga tõrkjas ja ebaviisakas. Pärisisal tema jaoks kohta ei ole. Laps on aktiivne, emotsionaalne ja ohjeldamatu – tihti nutab ja viriseb näiteks siis, kui ei saa oma tahtmist. xxx kahetseb, et lapsele haiget tegi.

Tunnistaja xxx ütluste protokollist nähtub, et 2024. aasta aprilli alguses käis ta oma tütre külas. Külaskäigu ajal tuli poeg nuttes tema juurde ja ütles, et ta näpistas teda. Xxx oli näos punane laik. Peale seda läks ta lapsega rääkima. Kuulda oli ainult, et laps hakkas nutma. xxx ise ei riidle. Tema sõnul on tegemist on raske lapsega, lasteaiast tuleb palju kaebusi ning ta käib temaga psühholoogi juures. Laps hüsteeritseb tihti.

Karistusregistri väljavõtete kohaselt ta ei ole kantud karistusregistrisse.

Prokurör, olles tutvunud kriminaaltoimiku materjalidega, analüüsinud kuriteo toimepanemise asjaolusid, kuriteo toimepanija isikut, tema käitumisviisi, süü suurust, kuriteo olulisust ja raskusastet, on jõudnud järeldusele, et antud juhul on võimalik ja põhjendatud kriminaalmenetlus KrMS § 202 alusel lõpetada.

KrMS § 202 lg 1 kohaselt võib prokuratuur kahtlustatava või süüdistatava nõusolekul taotleda, et kohus kriminaalmenetluse lõpetaks, kui kriminaalmenetluse ese on teise astme kuritegu ja selles kahtlustatava või süüdistatava isiku süü ei ole suur ning ta on heastanud või asunud heastama kuriteoga tekitatud kahju ja tasunud kriminaalmenetluse kulud või võtnud endale kohustuse tasuda kulud ning kui kriminaalmenetluse jätkamiseks puudub avalik menetlushuvi.

KrMS § 202 lg 7 kohaselt, kui kriminaalmenetluse esemeks on teise astme kuritegu, mille eest karistusseadustiku eriosa ei näe karistusena ette vangistuse alammäära või näeb karistusena ette ainult rahalise karistuse, võib KrMS § 202 lg 1 ja 2 sätestatud alusel kriminaalasja lõpetada prokuratuur. KarS 121 lg 2 p 2 ja 3 sätestatud kuriteo toimepanemise eest on ette nähtud rahaline karistus või kuni viieaastane vangistus. Niisiis on käesoleval juhul kriminaalmenetluse esemeks teise astme kuritegu, mille eest karistusseadustiku eriosa ei näe karistusena ette vangistuse alammäära.

Kuriteoga hüvitatavat kahju ei tekitatud ja kannatanu tsiviilhagi ei esitanud. Kriminaalmenetluses menetluskulusid ei tekkinud. Lisaks kahju hüvitamise ja menetluskulude hüvitamise kohustusele võidakse KrMS § 202 lg 7 alusel kriminaalmenetluse lõpetamisel kahtlustatavale panna lisakohustus KrMS § 202 lg 2 järgi. Antud juhul on otstarbekas kohustada teha koostööd kohaliku omavalitsusega.

Kahtlustatavate süü ei ole suur. Süü suuruse hindamisel tuleb arvestada ka seda, et seadusandja ei ole sellise teo eest ette näinud vangistuse alammäära. Samuti tuleb arvestada, et kuriteoga kriminaalmenetluses hüvitatavat kahju ei tekitatud.

Kriminaalmenetluse lõpetamise võimalikkuse üle otsustamisel tuleb arvestada ka asjaoluga, et lõpetamine ei ole võimalik, kui menetluse jätkamine on vajalik kas üld- või eripreventiivsest vajadusest.

Karistuse eripreventiivne eesmärk tähendab võimalust mõjutada süüdimõistetut moel, mis tagaks edaspidi tema hoidumise süütegude toimepanemisest. Eripreventiivsetest kaalutlustest lähtuvalt on avalik menetlushuvi olemas, kui kriminaalmenetluse lõpetamine ja teo toimepannud isiku karistamisest loobumine võib tingida tema poolt uute kuritegude toimepanemise. Seda hinnatakse lähtuvalt isiku varasemast karistatusest, menetluse aluseks oleva teo toimepanemise asjaoludest ja teo iseloomust.

Üldpreventiivsest aspektist on avalik menetlushuvi olemas eelkõige siis, kui teo toimepanemise viis, valdkond, tagajärjed või samaliigiliste kuritegude suur arv ja ühiskonnaohtlikkus on sellised, et menetluse lõpetamine ja lisakohustuste määramine ei oleks kriminaalpoliitiliselt vastuvõetavad.

Riigikohtu otsuse nr 3-1-1-85-04 p 16 järgi on oportuuniteediprintsiibiga antud prokuröridele kaalutusõigus, mille eesmärk hõlmab lisaks menetlusökonomikale ka proportsionaalsuse põhimõttest tuleneva vajaduse välistada kriminaalrepressiooni kohaldamine juhtudel, mil see oleks teo asjaolusid silmas pidades ilmselgelt mittemõõdukas. Avaliku menetlushuvi mõiste on mõeldud tagama muuhulgas seda, et karistust kohaldatakse üksnes siis, kui muudest vahenditest ei piisa ja just selle järele on tungiv vajadus.

Antud asjas puudub avalik menetlushuvi. Esiteks puudub eripreventiivne vajadus kahtlustatavaid kriminaalkorras karistada, kuna puudub põhjus arvata, et karistamisest loobumine võib tingida uute süütegude toimepanemise xxx poolt. Õiguskatiseorganitele ei ole laekunud informatsiooni, et isikud oleks jätkanud oma lapse väärkohtlemist. Kuigi isikud on korduvalt toime pannud kehalise väärkohtlemise kannatanu suhtes, siis prokuröri hinnangul puuduvad kahtlustatavatel teadmised ja oskused vägivalda kasutamata lapse korrale kutsumiseks ja kasvatamiseks. Kuivõrd kahtlustatavate hukkamõistetava käitumise kolle paikneb puudulikes kasvatusoskustes, siis puudub alus arvata, et kriminaalkorras karistamine oleks sobiv meede isikute õiguskuulekale teele suunamiseks.

Kahtlustatavate kriminaalvastutusele võtmine ei ole põhjendatud üldpreventiivsetel eesmärkidel. Käesoleva kriminaalasja lõpetamine ei mõjuta negatiivselt ühiskonna usku õiguse kehtivusse, kuna menetlusosalised kuulati üle ning kahtlustatavale seati eripreventiivse mõjuga kohustus. Riik on niisiis reageerinud isiku käitumisele operatiivselt ning üheselt mõistetavalt ja suunanud kahtlustatava õiguskuulekale teele tagasi. Seega ei sea käesolevas kriminaalasjas menetluse lõpetamine ohtu ühiskonna usku õiguse kehtivusse, vaid annab tunnistust õiglasest ja individuaalsest lähenemisest.

Karistusõiguslikud sanktsioonid peavad säilitama oma *ultima ratio* iseloomu ehk jääma isiku käitumise suunamisel riigi viimaseks vahendiks. Karistus kohaldatakse üksnes siis, kui selle järele on tungiv vajadus ning muudest meetmetest ei piisa. Käesoleval juhul on prokurör veendunud, et kriminaalkorras karistamise vajadus puudub.

Juhindudes KrMS § 202 lg 2 p 7 ja 206, abiprokurör määras:

1. Lõpetada kriminaalasjas nr 24231751287 menetlus.
2. Määratud kohustuse liik:

Teha koostöö kohaliku omavalitsuse lastekaitse spetsialistiga ja võtta vastu teenuseid (mh vanemlike oskuste programm)

Tähtaeg: 12.11.2025

Kui isik ei täida määratud tähtaja jooksul talle pandud kohustust, võib prokuratuur kriminaalmenetluse määruusega uuendada.

3. KrMS 4. peatükis loetletud tõkendite ja muude kriminaalmenetluse tagamise vahendite tühistamine: ei kohaldata.
4. Asitõendid või äravõetud või konfiskeerimisele kuuluvad objektid:
 - 1 DVD-R plaat kannatanu ülekuulamisega jätta kriminaalasja materjalide juurde
5. Andmekogus ABIS ja riiklikus süüteomenetluse biomeetriaregistris sisalduvate andmete kustutamine: ei kustutata
6. Kriminaalmenetluse kulud: puuduvad.
7. Vastavalt KrMS § 206 lõikele 2 tuleb kriminaalmenetluse lõpetamise määruse koopia viivitamata saata: kannatanule , kannatanu isale , kahtlustatavale , kahtlustatavale .
8. Kannatanul on õigus vastavalt KrMS § 206 lõikele 3 tutvuda kriminaaltoimikuga kriminaalmenetluse lõpetamise määruse koopia saamisest alates kümne päeva jooksul menetluse lõpetanud prokuratuuris. Kui füüsilisest isikust kannatanu ei valda eesti keelt, võib ta kümne päeva jooksul taotleda kriminaalmenetluse lõpetamise määruse sisust arusaamiseks selle teksti tõlkimist emakeelde või keelde, mida ta valdab.
9. Toimingus osaleb tõlk, kes on KrMS § 161 lõike 6 kohaselt kohustatud tõlkima kõik menetlustoimingusse puutuva täpselt ja täielikult ning hoidma saladuses talle tõlkimisel teatavaks saanud andmeid. Teda on hoiatatud, et oma ülesannetest alusetu keeldumise ja teadvalt valesti tõlkimise eest vastutab ta KarS §-de 318 ja 321 järgi.

Edasikaebamise kord

Vastavalt KrMS § 207 lõigetele 2 ja 3 võib kannatanu põhistatud kriminaalmenetluse lõpetamise määruse koopia saamisest alates kümne päeva jooksul esitada kaebuse Riigiprokuratuurile, mille asukoht on Wismari 7, Tallinn 15188.

Annika Vanatoa

Olen menetluse lõpetamise ja määratud kohustustega nõus. Mulle on selgitatud kohustuse mittetäitmise tagajärgi.
